

Naše

DELO

K prazniku Republike

čestitamo
vsem borcem
za lepšo bodočnost
našega narodaLeto IV. — Štev. 16
Krško, 28. novembra 1951

GLASILO OKRAJNEGA ODBORA OF KRŠKO

Nekatera opažanja
v borbi
za znižanje cen

Če hočemo izboljšati življenjsko raven, je potrebno predvsem dvigniti proizvodnjo in ustvariti čim krajšo pot od proizvodnje do potrošnika. Dvig proizvodnje pa je v današnji fazi razvoja našega gospodarstva odvisen od maksimalne mobilizacije vseh materialnih sredstev za proizvodnjo in pa od stabilizacije našega gospodarstva predvsem v pogledu cen posameznim potrošnim predmetom. Ako bodo cene stabilizirane tako, da bo pri dobri organizaciji proizvodna cena odgovarjala vrednosti določenega blaga, bodo nujno vsi proizvajalci težili za tem, da dvignejo proizvodnjo, odnosno da proizvedejo čim več in boljše blaga.

Zato je nujno, da se vsa naša podjetja, zadruga in tudi privatni obrtniki ter kmetje borijo za to, da proizvedejo čim več in to cenenejša blaga. Gospodarski ukrepi, posebno tisti, ki so bili storjeni letos, usmerjajo dejavnost v to smer. Ker pa dokončna stabilizacija še ni dosežena, bi bila naloga vseh naših podjetij, da se tudi ona borijo za zniževanje cen in tako doprinesejo svoj delež k zniževanju na eni strani in k dvigu proizvodnje ter življenjskega standarda na drugi strani. Vendar v praksi ni tako. Omeniti bi samo nekaj značilnih primerov dela nekaterih podjetij v našem okraju, ki jasno dokazujejo, da ista iščejo možnost v trenutnih pogojih, kako bi čim več zaslužila, ne pa dosegla smoter — znižati cene. Kot karakterističen primer je kavarna v Krškem, ki je še 22. t. m. ob pisanju tega članka prodajala sendviče po 20 din, kar je popolnoma nepotrebno z ozirom na to, da stane žemlja 5 din, klobase, ki so v njej pa največ 5 din. To pomeni, da kavarna zasluži pri tem, da sendvič napravi in ga proda: 100%. Istotako stane prava turška kava v najboljši kavarni v Ljubljani 20 din, v Krškem pa stane kava, ki še mimo turške šla ni, tudi 20 din. Mestna menza, ki je spremenila svoj naziv v delavsko-uslužbeno restavracijo, je menda tudi radi spremenjenega imena zvišala cene. Tako je v mesecu oktobru stalo kosilo mesečno 810 din in 132 bonov, kar znaša skupaj 1.358 din. V novembru pa se je kljub pocenitvi sladkorja, masti, olja in mesa, pri njih cena dvignila in stane kosilo mesečno 1.860 din. Slično je s pekarnami, ki prodajajo žemlje po 5 din kljub temu, da je cena moki ista kot v Zagrebu, kjer so žemlje po 4 din, ki pa so večje od naših krških. Zanimive so cene pri brivcih. V Ljubljani te obrijejo, desinficirajo in namažejo s kremo za 15 din, v Krškem pa za 25 din. Slični pojavi nerazumljivega zvišanja cen so tudi — in to predvsem zopet pri živilskih artiklih — v nekaterih Kmetijskih zadrugah. Tako n. pr. prodajajo zadruga Stara vas, Biz. in Sv. Peter klobase srednje kvalitete po 500 din za kg, kljub temu da jih je drugod po 320 do 360 din dovolj na razpolago, no in ker so že klobase po 500 din je pa še cena siru ista. Tudi Krajevna gostilna v Sv. Petru ni boljše in verno posnema vzhled svoje KZ ter prodaja zgoraj navedene predmete po isti ceni, mošt pa po 70 din, žganje pa celo po 300 din liter, kljub temu, da je povsod drugod ceneje. Takih primerov je sigurno še več, in ti zelo neugodno vplivajo na znižanje cen na sploh, predvsem pa v obeh naših malih kmetov, ker ti pač mislijo, zakaj bi dajali meso ceneje, ravno tako druge artikle, če pa na drugi strani vidijo tako visoke cene tega blaga.

Treba bo torej v bodoče take pojave odstranjevati, ker so negativni in škodujejo čimprej stabilizaciji našega gospodarstva. Potrebno je, da to vemo. Od slehernega državljana je odvisno če bomo dosegli naš skupni smoter, to je dvig življenjske ravni, predvsem pa naša socialistična podjetja in zadruga, ki morajo s svojo dejavnostjo doprinesati k temu skupnemu cilju.

29. NOVEMBER

Vedno bolj se odklikamo od zgodovinskega zasedanja AVNOJ-a v Jajcu, toda vedno bolj znamo ceniti ta dan. Dve stotirideset delegatov iz vseh krajev naše domovine, ki so zborovali s puškami med koleni, so na tem zborovanju sprejeli dalekosežne zgodovinske sklepe. Na žalost moramo tudi danes, polnih osem let po tem dnevu delati in izgrajevati našo državo, stalno pripravljeno na ponovno borbo za neodvisnost in gospodarsko samostojnost naših narodov. Mi danes dobro vemo, da niti Moskva niti London niti Washington niso prijazno sprejeli sklepov naših delegatov na tem zasedanju in so se skupno čutili prizadete zaradi »izzivanja« imperalističnega sveta.

Ko je informburo začel z nezaslišano gonjo zoper naše narode, smo odgovorili in še danes odgovarjamo na laži in klevete zatiralcev svobodnega dela in ustvarjanja s pogumnim delom, kakršen je svojstven za naše narode in katerega smo se naučili v naši težki narodnoosvobodilni borbi. Četudi smo osamljeni sredi dveh svetovnih blokov, neomajno vztrajamo v obrambi svoje neodvisnosti in v doslednem varovanju socialistične misli v enakopravnosti narodov v duhu velikih učiteljev človeštva Marxa, Engelsa in Lenina.

Vsi naši gospodarski ukrepi, katerih ni malo, stremijo za tem, da naše gospodarstvo stabiliziramo. Danes vidimo mi in ves pošteni svet, da je Jugoslavija na pravi poti. Dokazov je več kot dovolj. Za naše narode je naš delovni polet dokazilo, da je naš človek trdno odločen dobojevati

uspešno boj za boljše življenje. To nam tudi dokazujejo dnevni uspehi pri izvrševanju nalog petletnega plana, to nam dokazujejo dnevno naši številni udarniki, novatorji, racionalizatorji in drugi, ki z požrtvovalnostjo premagujejo naše težave.

Ko se bližamo svojemu velikemu prazniku Dnevu Republike, stalno potrjujemo revolucionarnost naše borbe z novimi delovnimi zmaganji kljub peklenskim oviram in obrekovanju naših nasprotnikov. S to našo odkrito borbo smo si v taboru miroljubnega človeštva pridobili ugled in sloves enega izmed najodličnejših pobornikov miru. Naše sodelovanje v Organizaciji združenih narodov, prav posebno pa še v Varnostnem svetu, je dragocen prispevek naših narodov k prizadevanju vseh tistih, ki se trudijo, da preprečijo nove napadalne vojne — ki se trudijo preprečiti novo morijo človeštva. Naš prispevek k borbi za svetovni mir je bil tudi zadnji zbor za mir v Zagrebu, katerega organizacija je bila poverjena našim narodom, in to zategadelj, ker znamo ceniti žrtve, katere so padle v zadnji svetovni vojni za mir — za svobodo narodov v svetu.

Pregled naših prizadevanj, uspehov in, priznajmo, tudi porazov, ki pa so nam dali novih pobud za izboljšanje svojega dela, je ob letošnjem Dnevu Republike potrjilo dejstva, da v meglji današnjega časa in svetovnih razmer bolj in bolj raste mogočna in čvrsta ter ponosna stavba — Titova Jugoslavija.

Naj živi
naš največji praznik!

Več znaš —
več veljaš

Zopet stojimo pred sezono izvenšolskega samoizobraževanja. Tudi letošnjo zimo se bomo morali v ta namen poslužiti predvsem ljudskih univerz in izobraževalnih tečajev.

Ako primerjamo lanskoletne uspehe, ki so bili v našem okraju doseženi na tem področju, dobimo dokaj zanimivo sliko. Predvsem lahko ugotovimo dejstvo, da je zanimanje za to obliko ljudsko prosvetnega izobraževanja, razen posameznih središč, kakor so Brežice in Senovo, mnogo večje med preprostimi kmečkim ljudstvom a posebej še med kmečko mladino. Zato tudi ni čudno, da je bilo od devet uspešno zaključenih izobraževalnih tečajev v pretekli sezoni prirejenih sedem prav na naših vaseh. Kar se pa tiče dela ljudskih univerz, je potrebno omeniti ljudsko univerzo v Brežicah, ki je prejela v znak priznanja in pohvalo za svoje delo diplomu Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije z 8000 din nagrade. Manj uspešno je delovala ljudska univerza Senovo, dočim v ostalih središčih kakor so Krško, Sevnica, Kostanjevica itd., kljub vsem danim možnostim, o delu v tem pogledu ne more biti niti govora.

Zaradi vsega tega je potrebno, da posvetimo v bodoče mnogo več pažnje tem oblikam izobraževanja ljudskih množic. Važno vlogo bo pač morala odigrati pomoč družbenih in političnih organizacij. Priprave za letošnjo zimsko sezono nam žal tega še ne pokažejo. Po dosedanjih podatkih sta v teku samo jezikovna tečaja angleščine v Krškem in v »Celulozi« Videm s skupno 40 obiskovalci. Ljudske univerze v Brežicah in Senovem so sestavile šele plan predavanj, dočim po ostalih središčih niti to še ni storjeno. Zatorej moramo s pripravami pohiteti ter čim prej pričeti z delom.

Med prvimi

Delovni kolektiv okrajnega podjetja »Prevoze iz Krškega je izpolnil plan že v začetku meseca novembra.

Ni se nam potrebno spraševati, zakaj jim je uspelo med prvimi v okraju izvršiti svojo letno delovno obveznost. Vložen trud in nesebični napor, ki so sicer svojstveni našemu delovnemu človeku, je tudi v vrstah tega kolektiva rodilo zaželjen uspeh. Nenehno razvijanje in stopnjevanje socialističnega tekmovanja je ob pravilnem usmerjanju in vodstvu upravnega odbora na čelu z delavskim svetom podjetja zajelo skoraj slehernega poedince. Težko je danes odločati, kdo izmed šoferjev je najboljši. Saj je vsakdo izmed njih pripravljen žrtvovati marsikatero noč za nujne prevoze, a kadar je v vprašanju popraviljanje pokvarjenega vozila, tudi po več noči. Čuvanje materiala, vestnost in štednja sta odigrali važno vlogo. Vsekakor pa gre pri doseženem uspehu tudi velika zasluga lastni mehanični delavnici v Krškem in Brežicah, ki sta kljub občutnemu pomanjkanju rezervnih delov mnogo pripomogli pri odstranjevanju daljših zastojev posameznih vozil ter končno omogočile, da je bil celotni prevoznik park pretežno v uporabnem stanju. Obe delavnici sta poleg rednega dela izvršili samostojno štiri generalne reparature vozil, predvsem s starimi nadomestnimi deli, ki so jih večinoma dobili že pri »Odpadu«.

Tudi v bodoče delovni kolektiv ne bo štedil svojih sil za izpolnitev zadanih si obveznosti. Do konca tekočega leta bo plan v celoti, a posebej še po finančnih pokazateljih presežen najmanj za 15%.

Pripraviti se je treba za poročila

V vlakcu Zagreb—Ljubljana sem v dneh zborovanja zadrugnikov Jugoslavije, ki se je vršilo v Zagrebu, prisluhnil pogovoru zadrugnega aktivista iz Krškega, ki je vneto razlagal sopotniku probleme zadrugništva v našem okraju.

Ujel sem sedeče, kar bo zanimalo marsikoga, ki pozna razmere pri nas:

Da, pravi naš znanec, lepo so na zboru Glavne zadrugne zveze Jugoslavije povedali tov. Kidrič, Todorovič in drugi naši voditelji o nalogah in problemih splošnih kmetijskih zadrug. Tudi naše zadrugne zadane marsikatera kritika in tudi pohvala za uspešno prizadevanje za utrditev socialističnih postojank v naši vasi. Marsikje bodo upravni odbori in uslužbenci na zboru zadrugne mirne duše stopili pred svoje zadrugnike in jim poročali o svojem delu, uspehih in neuspehih. Imamo pa tudi upravne odbore in uslužbenice, katere bo sram in jim bo težko povedati, kaj so v zadnjem letu delali, kaj so nudili svojim članom in kakšen je rezultat takšnega poslovanja.

Pred dnevi sem bil po opravkih na Jesenicah, pravi dalje naš znanec. Oglasil sem se tudi v zadrugni trgovini, kjer me je sprejel sicer simpatični poslovođa. Tudi blago v stalažah je prijetno vabilo kupce. Ko sem se ustavil pri manufakturi me je pa neprijetno dirnilo. Slaba kvaliteta ogromne bale in pa drago, dražje napram dnevnim tržnim cenam. Poslovođa je uganil moje misli in mi pojasnil, da so temu krive »prevelike oči« poslovođe njegovega prednika, ki je zaletelo nabavljaj večje količine ne ozirajoč se na kvaliteto in želje potrošnikov — niti ni pomislil kako dolgo bodo cene držale na taki višini. Iz povedanega se je dalo ugotoviti, da bivši poslovođa ni pomislil — ni hotel razumeti naše gospodarske politike in nujnega nihanja cen v prvi dobi sprostitve trgovine. Iz sejnih zapisnikov sem mogel ugotoviti, da je upravni odbor zadrugne prilično gospodaren in razgledan, samo da je imel dosedaj samo smolo z uslužbenci.

Ob prihodu na Vel. Dolino sem že v zadrugni gostilni zvedel, da nekaj ni v redu. »Revizijo imamo« mi je povedala poslovođkinja gostilne. Radovednost me je gnala v trgovino. Vršite revizijo, pozdravim gručo ljudi v trgovskem lokalu! To ni revizija, mi vrne suha postava razdruženo. Poglej, mi »servira« in razkazuje dokumente, ki niso dokumenti »poslovne knjige« in blago, ki že v dosti primerih ne predstavlja več blaga. Povej mi, me nadalje srdito vpraša, ali je sploh mogoče na podlagi vse te anarhije izvršiti revizijo in ugotoviti dejansko stanje, oziroma dokazati odkod uspeh — neuspeh — manko ali višek? Ne, ni mogoče mi pravi dalje... Najbrž ne bo tako hudo, pravim jaz. Sigurno bi te »strašne« nerednosti že preje opazil upravni odbor ali nekdo od zadrugnikov? Ga niti danes ni zraven (mislil je predsednika), mi zopet vrne, čeprav smo ga pozvali naj pride...

Kar neprijetno mi je postalo ob vsem tem. V vasi sem se malo pozanimal o delu zadrugne. Nekateri zadrugniki so mi nekoliko plašno in neradi odgovorjali. Dobil sem vtis, da se nekoga bojijo, ali jih je pa sram. Tudi mene je postalo skoraj sram. Ko sem pa čez par dni zvedel za potek seje upravnega odbora, mi je postalo jasno, da je takemu poslovanju kriv poslovođa — dalje je temu kriv tudi predsednik in tajnik zadrugne, ki nista prišla na to sejo. Dobil sem vtis, da se bojita stopiti pred ostale odbornike. Tem težje bo stopiti pred zadrugnike in povedati, kaj so delali je zaključil tovariš v kupeju.

Da ne boste vseh zadrug metalj v en koš, vam lahko navedem tudi nekaj zelo dobrih, nadaljuje naš sopotnik. Zadruga v Brežicah prav nič ne zaostaja v trgovinski dejavnosti za ostalimi drž. podjetji. Postala je resen konkurent v cenah in v postrežbi. Tudi ekonomija te zadrugne dobro uspeva. Tu ne zaostajata KZ Pišce in Globoko, ki postajata močna faktorja za stabilizacijo cen in kulturne trgovine. Na vsak način je pa KZ Bizeljsko naša najboljša splošna kmetijska zadruga. Vsi odseki so rentabilni in v korist zadrugnikom. To je izrazit primer dobre volje uslužbencev in zavestnega dela upravnega odbora. Ne bo jim težko poročati pred zborom zadrugnikov, je zaključil naš znanec.

Nekega dne sem jo mahnil na Vel. Kamen, pripoveduje dalje. V »Našem Delu« sem že nekoč čital o uspehih KLO-podjetij, pa sem se hotel prepričati še o delu

zadrugne na Vel. Kamnu. Oglasil sem se na dom predsednika. Ga ni doma — v zadrugi je, zopet me je prijazno, a ne preveč zadovoljno odslovila predsednikova žena. »Ne preveč zadovoljno« sem rekel zato, ker mi je mimogrede še povedala, da je mož večkrat zdoma zaradi opraykov v zadrugi. No, tu pa ne bo čisto zanič, rečem sam pri sebi. Če je predsednik res večkrat navzoč pri reševanju dnevnih nalog zadrugne!

Našel sem ga v pisarni kmetijske zadrugne. S knjigovodkinjo (katera je prilično odločna in samozavestna) sta obravnavala sklepe zadnje seje. Težko je pri nas, je pričel. Kreditov ni zadosti in zaradi tega ne gre kot bi moralo. Ker mi je zadrugni pozdrav »Kreditič že stara pesem in vsakdanji, sem ga poskusil okreniti stran od nesrečnih kreditov. Zanima me dejavnost odsekov sem mu rekel.

No pa pojdemo pogledat kaj imamo — me povabi. Ustavili smo se ob mostni tehtnici, katero so po dveh letih vendarle dogradili. S ponosom mi je predsednik povedal, da je tehtnica dobro grajena in že potrjena. Tega so zadrugniki težko čakali v 10 km oddaljeni Rajhenburg je bilo mučno voziti in goniti na tehtanje. Priznati sem moral, da je s tem Vel. Kamen precej pridobil na vrednosti in to po zaslugi zadrugne in predsednika. Malo nižje od tehtnice mi je predsednik pokazal tudi stavbo, katere polovico je zadruga pred dnevi kupila z lastnimi sredstvi. V naših prostorih imamo skladišče in mesnico. Tudi klavnico bomo v njej uredili — je povedal predsednik. Ker sem že nekaj slišal o tej mesnici, sem predsedniku povedal, da se čuje od potrošnikov, da mesnica nudi sveže in lepo meso — tudi potreba je higienična, pač pa da so včasih še »repi« t. j. dolge vrste potrošnikov, ki ne dobivajo po vrsti in da nastane večkrat »majčkena pomota pri vagi«. Tudi to bomo uredili oziroma se prepričali o resnici, mi je obljubil tov. Mirt.

Kaj pa ostali odseki? Imamo tudi strojni odsek — sicer še nepopoln. Zelo uspešna je za nas čistilnica za žito, ki je prvovrstna. Očistili smo zadrugnikom nad 350 mernikov sem žita in to za letos brezplačno. Tako bo zadruga pridobila na ugledu, odnosno bodo zadrugniki čutili, da jim je zadruga koristna in potrebna. Nadalje je naš živinorejski odsek naročil živinozdravnika, kateri je na račun zadrugne pregledal na vaškem sejmu nad 70 krav in bika. Pri tem je ugotovil, da so vsi biki ckuženi in več krav istotako. Na podlagi teh ugotovitev bomo uspeli s selekcijo plemenske živine doseči večjo produktivnost in veselje živinorejcev do napredka.

Predsednik je dalje povedal, da ima zadruga dve sadni sušilnici, ki pa letos nista v popolni meri odigrale svoje vloge. Vendar sem pa iz vsega tega sklepal, da imajo na Vel. Kamnu agilen upravni odbor, primerno razvito dejavnost po odsekih, edino zadrugna trgovina ni uspešna. A tudi v trgovini bo treba poiskati vzroke neuspehov in jih energično izločiti. V nedeljo pa pridite na otvoritev zadrugne gostilne na Malem Kamnu — me je predsednik povabil. Zdrava konkurenca ne bo nič škodovala je rekel. Pa povejte v Krškem, da želimo več obiskov in tudi več razumevanja s strani oblastnih forumov. Ko bomo vsi upoznani s problemi zadrugništva pri nas — bodo tudi odpadle razne nerednosti, mi je rekel v slovo. Vidite, tudi na »Kamnu« ne bo težko z občnim zborom. Isto je v Podsredi. Tam bodo kmalu delali z lastnimi sredstvi. In še več takih zadrug imamo.

Spomnimo se še KZ Studence! Ko sem bil zadnjič tam, me je mladi poslovođa Tonček »napadel« češ: uredite že nekaj, da bo tudi naša zadruga lahko odkupovala od zadrugnikov kmečke pridelke. Mi ne dobimo gotovine, dočim jo privatni nakupovalec dobi — kupuje brez konkurence in si ustvarja masne dobičke na račun zadrugne in kmeta. Kljub zahtevi upravnega odbora zadrugne, da naj oblastni forumi že enkrat prepovedo privatnikom odkup, ali vsaj nudijo zadrugi iste pogoje kakor n. pr. Sadju-zelenjavi, katero zalaga privatnega nakupovalca z gotovino. Rad bi delal, pravi Tonček, a ne dobim gotovine za plačilo zadrugnikom. Odsel sem razočaran in nisem mogel razumeti odkod nekaterim podjetjem gotovina, da lahko s svojimi nakupovalci poljubno »stabilizira cene« istim nudi velike profite (suhu sadje do 8 din pri kg) in obenem pobija zadrugi iniciativo, katero si ne more pomagati kljub dobri volji in

zahtev članov na občnem zboru: »Odkuppe zadrugam!« Taki »gotovinski plani« ne bodo povečali ponudbe s strani kmetov. Da, tudi na Vidmu zadruga finančno dobro uspeva — prvi naš sopotnik in se pripravlja za izstop. Nekega dne pravi, sem bil pri Sv. Duhu. Tudi tam sem naletel na revizijo v zadrugi. Rezultati isti kot na Vel. Dolini. Se posebno sem pa bil začuden, ko sem pri zadrugi videl kamion, na katerega je naš Gustl nalagal kostanj in jabolka. Kaj to pomeni, ga vprašam! Eh, kaj — pravi Gustl. Zakaj ne bi kupili od te zadrugne, če naša zadruga Videm pri tem lepo zasluži!

Zadnjega ne bom komentiral. Razumljivo pa je, da bodo uslužbenci KZ Videm poročali zadrugnikom: »Pri odkupih je naša zadruga zaslužila toliko in toliko — in poslujemo veliko laže kot lani.« Pri Sv. Duhu bo pa upravni odbor na občnem zboru poročal približno takole: »Pri odkupih bi naša zadruga lahko zaslužila toliko in toliko, če bi odkupili čimveč in prodali neposredno potrošnikom. Ker pa nismo bili vestni in nismo pomagali uslužbencem, ter jih kontrolirali smo prodali KZ Videm, kajti tudi ta je potrebna lastnih sredstev za razvoj zadrugništva.

-jak-

Nevarna igra z ljudsko voljo, demokracijo in svobodo vesti v Brežicah

Za petek 16. novembra popoldne ob treh je krajevni ljudski odbor Brežice-okolica sklical zbor volivcev, da se pomenijo o delu odbora v zadnjem polletju, o more bitni združitvi okolice z mestom v eno bodočo občino in še več drugih zadev.

Zboru je, čeprav zaenkrat še ni občan tega ljudskega odbora, prisostvoval in mnogo govoril tudi profesor brežiške gimnazije g. Vimpolšek. Ne bilo bi vredno razpravljati o tem, ko bi iz vsega njegovega nastopa ne prišlo do izraza čudno dejstvo, namreč, da je bil g. profesor navzoč s posebnim namenom, da pred zborom volivcev razloži prirediteljem, kako je treba razumeti voljo ljudstva, spoštovati demokracijo in svobodo vesti, ki naj bi se baje kratila državljanom tega KLO. Ker je govoril samo »najčistejšo resnico«, je žel »vihar« odobravanja najbolj vnetih oboževalk svobode vesti in govora. Te so — seveda ne iz lastnega nagiba — za svobodo vesti samo takrat, kadar se »brani« (pred kom?) pravica (reci: zgodovinsko priposestovane privilegije) gg. župnika Klasince in kaplana, ne pa tudi takrat, kadar resničen borec za svobodo vesti in demokracije hoče mirno naštetj dejstva, ki so zelo skregana s pravo podobo državljana FLRJ, kot si jo omenjena gospoda predstavlja.

G. profesor Vimpolšek je približno takole razmišljal o stvari. Gospod župnik Klasinc je pošten človek, ker je leta 1941 šel s svojimi ovčicami v Šlezijo, je ostal pri njih in se z njimi vrnil. Če je tam (v Šleziji) svoje ovčice res odvrčal od komunistov, ki so se doma borili proti okupatorju v prvih vrstah (med drugim zato, da so se gospod župnik Klasinc in ovčice lahko vrnili v domovino in tudi zato, da g. profesor Vimpolšek lahko razlaga svoje nazore) — potem to seveda ni bilo lepo od njega (gospoda župnika Klasince), vendar — kakor misli g. profesor — nima to nikake zveze z akcijo bele garde v domovini. Kje neki, saj je bil g. župnik Klasinc vendar pregnan od fašistov prav v Šlezijo, in Vatikan, kateremu g. župnik Klasinc tudi politično služi — tega menda ne bo g. profesor zanikal — ni nikoli napovedal boja komunizmu, in izkušnje španske državljanske vojne, ko so reaktivonari razvilj svojo zastavo pod geslom obrambe vere in svetih pravic katoliške cerkve, zoper zakonito oblast, so g. profesorju kot izobražencu tudi neznane. Gosp. profesor — izobražen mož — zato obsoja oblast, ki štiti svobodo vesti in demokratične svoboščine vseh, zlasti pa onih, ki so se za našo svobodo borili. Zato g. profesor ne verjame dejstvom, ki sta jih navajala tovariša iz okraja, ker mora eventualno kršenje obstoječih zakonov gg. župnika in kaplana ugotoviti samo nepristransko sodišče. To, da je g. župnik Klasinc dajal oblasti lažne podatke o dohodkih svoje službe, g. profesorja ne moti preveč, predvsem mu je važno, da je baje v redu izpolnjeval oddajo s posestva, ki ga sam obdeluje in da je učil ljudi, da naj lepo žive in spoštujejo našo socialistično državo. Še več: g. profesor je mnenja, da gosp. kaplan lahko daje dijakom posebej pouk iz matematike, ker so gg. profesorji itak preobremenjeni (nimajo časa iti po obedu počivat) — posebno še, ker je g. kaplan zlat človek, posebno po duši dober, skratka tak, kot ga ni v Sloveniji, kakor je pripomnila ena oboževalk tega človeškega ideala. G. profesorju se zdi, da zelo rafinirano odvrčanje državljanov od tega, da bi ob državnih praznikih izobesili na svojih hišah narodne ali državne zastave, ni omembe vredno in z ničemer dokazano, ker je g. župnik zastavo izobesil na župnišču itd., da ne ponavljam vseh momentov, ki so pokazali, da g. profesor Vimpolšek ni slučajno prišel na zbor volivcev v Gasilski dom pri postaji (zakaj ni šel spat, ker toliko dela), da tovariša, ki je svoji

(naučeni) volji hotela dati značaj vse-spolšne volje ljudstva in da Marijina družba, ki je prispevala hrup, kadar je šlo za stvarne argumente, zoper »najboljša državljana FLRJ« v Brežicah gg. župnika in kaplana in aplavz, kadar je g. profesor na glas mislil.

Če naj iz tega povzamemo zaključek, potem mislim, da bomo bliže resnici, če stvari postavimo tako kot so.

Prvič to, da so v naši državi duhovniki državljan kot vsi drugi ter imajo zato do te države in družbenega reda, ki ga naši delovni ljudje gradijo, t. j. do socializma, enake obveznosti kot vsi. Ker pa posega njihova služba v duhovno življenje ljudi, je zato njihova družbena odgovornost tem večja in potreba po nadzoru nad tem, kaj delajo, od strani družbe tem bolj potrebna.

Drugič, da duhovnikov ne postavlja, prestavlja, odstavlja itd. ljudska oblast, temveč škofija. Instruktorji, ki so Marijino družbo napotili na oblast in g. profesorju določili vlogo advokata, naj v bodoče malo bolj razmislijo o takih grobih spodtikljajih pri režiji hrupa in odobravanja na zboru volivcev.

Tretjič, vsiljuje se nam vprašanje, ali se g. profesor Vimpolšek zaveda, komu služi v svoji skrbi, da se izpolnjuje volja ljudstva, kajti »vsaka oblast je iz ljudstva in odgovarja ljudstvu« (njegova misel).

G. profesor je izobraženec, je dalje človek z življenjskimi izkušnjami, je človek, ki smo mu zaupali vzgojo mladine, ki bo živela v socializmu, zato mora vedeti, da vsaka beseda, izrečena skozi taka usta, nosi v sebi vso težo odgovornosti. Kaj kažejo dejstva? G. profesor je v skrbih za dušni blagor članic Marijine družbe, ima najrajši kmečki stan (njegova misel), za katerega je ves v skrbih itd. Tovariša z okraja indirektno označuje pred množico kot odgovorna za dušni nemir oboževalcev gg. župnika in kaplana itd. Kdo mu daje legitimacijo za to? Nerazsodne vroče glave nahujskanih Marijinih družbenic, ali lastna vest in trezen preudarek. In kaj potem?

G. profesor! Komunisti smo vselej, t. j. danes in v času med dvema vojnama, zlasti pa v času narodno-osvobodilnega boja nastopali za interese delovnih ljudi, nosili tudi odgovornost za tako početje, tega smo se komunisti naučili brez političnih duhovnikov in tem bolje, čim dalj smo bili od njih. Vprašamo vas, g. profesor, kolikokrat ste v stari Jugoslaviji nastopili za svobodo vesti, za demokracijo in ljudsko voljo, kadar je bila kratena beseda naprednim ljudem, da iznesejo svoja stališča pred javnost. Je bila tedaj vaša duša vznemirjena, ste tedaj tudi na glas mislili na shodih, ki jih je prirejal Korošec in drugi? Takrat, g. profesor, je bila verjetno vaša vest mirna, saj dušni blagor članic Marijine družbe ni bil prizadet; nad tem pa, kaj so mešetarji, banke in podobne ustanove delale s kmečkim življenjem, ste bili vzvišeni in ste še danes.

Da bodo stvari jasne, vam povemo še tole: Nimate nikake pravice, da takšne svoje nazore pokrivete z izjavami naših vodilnih državnih in političnih voditeljev. Sklicevati se na izjave tov. Titu in drugih, pri tem pa zastopati stališča kot jih vi zastopate, more, g. profesor, samo človek, ki si moralno etične kriterije kroji od primera do primera po zakonih, ki veljajo za nauke gg. župnika Klasince in kaplana Vesenjaka. In zato, g. profesor, kraljevska Jugoslavija, ki so jo vodili maziljeni kralji, Korošci, Kramarji itd., skratka ljudje, katerih ideje ste prikrili za današnje rabo Marijinih družbenic, ni imela ugleda v svetu, dočim ga današnja Titova Jugoslavija ima. Ima ugled zato, ker se je uspešno uprla vsakemu nasilju nad resničnimi interesi delovnih ljudi. G. profesor! Ugled Jugoslavije je

(Nadaljevanje na 3. strani)

O naši organizaciji, o kateri malo slišimo

O Rdečem križu malo slišimo. Požrtvovalno delo te organizacije je po naravi svojega dela skrito med zidove posvetovalnic za matere, v delu pri tečajih za organiziranje prve pomoči, pri zdravstvenih predavanjih in podobno. S tem pa ni rečeno, da je delo te organizacije brezpomembno. Ne bi mogli niti naštetih vseh pozitivnih stvari, ki jih ustvarja med našim ljudstvom, prevelike bi bile številke.

V tednu Rdečega križa, ki je že za nami se je to delo še bolj izrazilo.

V času Tedna RK so bile v našem okraju tri slavnostne akademije. Njih program je bil zelo pester. S sodelovanjem SKUD-ov tudi kvalitetno na dostojni višini. Ker je bilo na akademijah precejšno število udeležencev, tako n. pr. v Senovem 216, Krškem preko 400 in pa v Brežicah 219, se je v program vneslo tudi zdravstveno predavanje in to po temi nalezljivih boleznih (tifus, griža in škrlatin-ka). Poleg tega so člani okraj, odb. pristostvovali tem akademijam in podali referat o pomenu Tedna RK in pa sploh o zgodovini naše organizacije.

Kraji kakor Dobova, Kostanjevica, Vel. Kamen Sevnica, Raka, Studenec, Rajhenburg, Zdele, Bučka, Videm, Cerklje, Globoko, Blanca in Artiče so imeli kulturne prireditve v manjšem obsegu in kjer je tudi Podmladek RK prispeval s svojimi točkami k programu. Udeležba je bila zadovoljiva in je ceniti na teh 15 prireditvah 1950 udeležencev. Prav tako je bil na vseh prireditvah podan referat o pomenu Tedna RK in pa zgodovina RK. Podali so ga sami predsedniki ali pa tajniki kraj, odborov RK, ali pa je bil podan po učitelju. Na 6 prireditvah so pristostvovali tudi člani okraj, odbora RK.

Za zdravstvena predavanja smo stopili v stik z našimi zdravstvenimi delavci, ki so v 15 krajih predavali in sicer o nalezljivih boleznih (tifus, griža, škrlatin-ka in prvih pomoči), kar je bilo za naš okraj trenutno najbolj aktualno. Tukaj se je ugotovilo, da je bila udeležba le tam zadovoljiva, kjer je bilo vse temeljito pripravljeno in pa agitacija sprovedena na najbolj široki osnovi. Kot primer navajamo Artiče, kjer je bilo navzročih le 43 starejših ljudi t. j. mož in žena, ki so po podanem predavanju zaželeli, da bi se takšna predavanja še ponovila in da lahko vaščan obžaluje, kateri ni pristostvoval predavanju.

(Nadaljevanje z 2. strani)

rezultat krvavega boja proti vsakemu nasilju, ta ugled vi rušite, bodisi, da vas pri tem ideološko politično podpira Vatikan ali pa Moskva. To bi vi že lahko vedeli, saj poznate staro resnico: »Kdor se z ognjem igra, se opeče.«

Igra z ljudsko voljo, demokracijo in svobodo vesti, kot ste jo v posebnih pogojih Brežic in okolice sprožili vi, je akt proti naši družbeni stvarnosti, zato bodite, g. profesor, pripravljene kot mož s hrbtenico nositi tudi posledice takega početja.

V. L.

Izrazilo slab primer in pa nerazumevanje pa je bilo v Vel. Kamnu, kamor je prišel predavatelj in ni bilo nobenega poslušalca. Sicer je tukaj kolikor smo ugotovili v glavnem krivda kraj, odb. RK, ki ni izvršil vseh potrebnih org. priprav, kljub temu, da je bil pravočasno obveščen. Udeležba na zdrav. predavanjih je le delno zadovoljiva in je 884 udeležencev vsekakor premalo. Ne moremo poudariti, da smo glede tega naredili gotov korak naprej in je bil marsikje led prebit.

Pri teh akcijah smo razdelili 25 kg riža in 3900 kom. vitaminov AD. Omeniti moramo, da so tukaj naši zdravstveni delavci nesebično in pa dobre volje vložili v to akcijo vso svojo požrtvovalnost. Ekipa so na terenu ugotovile marsikaj in so sproti reševale gotove zdrav. probleme s tem da so kraj, odb. RK dajali navodila in nasvete za odpravo odnosno premošitev raznih težav, ki obstajajo glede higiene na terenu. Ljudje so na terenu v vseh krajih sprejeli naše zdravstvene ekipe z razumevanjem in jim je od strani kraj, ljud. odborov in pa šol bila nudena vsa mogoča pomoč. V Pečicah, kateri kraj leži v hribovitem predelu je bil odziv ljudi slab z ozirom na številčnost prebivalstva, kar pa je pripisati nezadostni zdravstveni prosvetljenosti ter bo treba temu kraju v bodoče posvetiti od naše organizacije še več pozornosti in organizirati tamkaj še več sličnih akcij in zdrav. predavanj. Vsekakor pa moramo poudariti, da zdrav. ekipe lahko svoje delo na terenu zadovoljivo opravijo in to le tedaj če so predhodno bile izvedene temeljite predpriprave in pa dosežena zainteresiranost merodajnih krajevnih činiteljev.

Postaje prve pomoči RK. Okraj, odb. RK je uspelo, da v Tednu RK ustanovi tri postaje prve pomoči in sicer v krajih: Zdele, Pečice in Bučka. Kraji so oddaljeni od prometnih zvez in od zdravstvenih centrov. Prav tako ni v bližini nobenega zdravnikarja. Naleteli smo na vsestransko podporo krajevnih faktorjev. Kraj, ljud. odbori so bili pripravljene v vseh 3 krajih odstopiti primerne prostore in to v središču samih krajev. OO RKS je dal izdelati po načrtu nosila in so ob tej priliki t. j. otvoritvi, kraj, odb. RK dobili kompletna nosila in pa sanitetni material čigar vsebina je vzeta na podlagi dostavljenega nam seznama t. j. z okrožnico GO RKS štev. 2985-1 San z dne 14. 9. 1951. Moramo omeniti, da smo pri naročanju san. materiala bili primorani nakupiti zdravila po že zvišani ceni računajoč tu faktor 6. Ker nismo hoteli prekoračiti proračunske postavke smo dostavili samo 50% vseh zdravil po seznamu. Za vodje postaj so postavljeni tovariši (starejši) iz vrst članstva RK, kateri imajo že tudi tozadevno prakso iz vojske. Prav tako se bodo isti udeležili enomesečnega tečaja za zdravstvene aktiviste. Na terenu smo naleteli na razumevanje in pa splošno odobravanje za ustanavljanje postaj prve pomoči, prav tako pa izražajo danes že drugi kraj, odb. RK, da se tudi pri njih ustanove tovrstne postaje.

Na pobudo OO RKS se je ustanovila komisija, katera je izvršila pregled stanovanjskih prostorov v delavski koloniji »Pionir« na Vidmu. V komisiji so bile članice RK, katere so ocedile prostore, dale tamkajšnjemu delovnemu kolektivu navodila za izboljšanje higijenskih razmer.

Za očiščevalna dela in pregled vodnjakov v Krškem smo pokrenili akcijo v katero smo pritegnili k sodelovanju MLO in MOOF in to na ta način da so naše komisije pregledale vsa mesta, katera bi prišla v poštev za očiščenje, kakor tudi vodnjake. Vse ugotovitve so naše komisije predale MLO in pa sanitarni inšpekciji. Celotna zamišljena akcija, t. j. da bi se oči-

stilo mesto pa ni bilo izvedljivo, vsled tega, ker so komisije bile prepozno imenovane po MLO in smo tukaj naš plan le delno izpolnili.

V Tednu RK smo uredili v Krškem okensko izložbo. Izložba je bila zelo okusno urejena in je bila dobro obiskana.

KO RKS Kostanjevica je samoiniciativno organiziral filmsko predstavo in sicer na ta način da je filmska ekipa GORKS, katera je predvajala filmske predstave v času Tedna RK v okraju Novo mesto bila povabljena ter je priredila priložnostno predstavo, katera pa je bila dobro obiskana. Predavala je tov. Špiler Draga.

Tehniko ljudstvu!

Teden Ljudske tehnike je za nami. V tem tednu je skoraj sleherni naša vas zaživela. Na dan je prišla dejavnost društev in klubov tehnike, ki je preko svojega članstva manifestirala voljo vsega ljudstva, da je pripravljeno dati vse od sebe za stopnjevanje ohranbene moči naše države proti vsakemu agresorju.

Številni so uspehi, ki jih beleži Ljudska tehnika v tem letu. Saj so med drugim samo avto-moto društva na osmih tečajih usposobila za polaganje strokovnega izpita 117 motoristov in 101 vozača za osebni avto. Trenutno so v teku še štirje tečaji s skupno 91 obiskovalci. V aero-klubu Brežice je bil uspešno zaključen padalski tečaj, v foto-klubu Krško pa fotoamaterski »A« tečaj itd.

Temu primerni so bili tudi uspehi, doseženi v tednu tehnike. Izložbena okna v vseh večjih središčih so bila okrašena, a v njih razstavljeni predmeti, ki dajejo poudarka razvoju in delu organizacij Ljudske tehnike v našem okraju. Svoja dela so izložili foto- in radio-amaterji, avto-moto društva in aero-klubi. Svoje izdelke so tudi razstavili najboljše učenci v gospodarstvu s svojimi mojstri. Vojaška enota iz Cerklj je s svojo izložbo dala poudarka vojni tehniki, a predvsem še sodobnemu letalstvu.

Poljudno tehnična predavanja so bila izvršena v mnogih predvojaških središčih, šolah, podjetjih in vaseh. Oddaljenejše kraje so pa člani LT obiskali s kino-projektorjem na ozek film.

Proslava desete obletnice ustanovitve Ljudske Milice

Deseto obletnico ustanovitve Ljudske Milice smo tudi v Krškem okraju dostojno proslavili.

V okviru te proslave je o pomenu Ljudske Milice ter o njenem doprinosu pri graditvi svobodne socialistične domovine in o njeni sedanji vlogi govoril tov. poročnik Švab. V izčrpnem referatu je nakazal pogoje pod katerimi je bila ustanovljena in razmere v katerih je zrasla do ustanove, v katero gledajo zavedni in pošteni državljani z zaupanjem.

K prazniku Ljudske Milice je našim miličarjem čestitalo vse naše delovno ljudstvo.

njega cilja. A usoda se je zelo poigrala z nami. Tam za Martinščico je moje kolo prvo odpovedalo. Torpedo se mi je pokvarilo, zavora je prijela, da poganjati nisem mogel. V bližnjem naselju smo se poznimali za mehanika in »pomirili« so nas, rekoč, da je najbližji v Crikvenici. Naša morala je padla, a ne do kritične točke. Sklenjeno je bilo, da me navežejo in vlečejo. Za premišljevanje ni bilo mnogo, pripravljalo se je na nevihto. Vlekli so me vse do Bakarskega zaliva za seboj. Še danes sem jim hvaležen za to.

Pršla sva do hotela, kjer so me ostali čakali. Takoj smo naročili kosilo, ki je bilo dobro in poceni. Šele pri drugem požirku Bakarske vodice sem se malo opomogel in pozabil na jezo, ki me je že vse dopoldne morila. Takoj po kosilu smo šli iskat primerno mesto za kopanje in operacijo mojega kolesa. Vsa naša znanja in sposobnosti so bila prešibka, da bi dobili torpedo narazen. Minevala me je že volja do nadaljnega izleta. Z vso vneto mi je pomagal Lojzek in spraveval mimoidoče za mehanika. Zgodilo se je, da je nekega celo dvakrat vprašal. Dobil je različne odgovore. Le od tistega, ki ga je po pomoti dvakrat vprašal, je dobil slične odgovore. Stvar se mi je začela zdeti preneumna in šel sem sam iskat nekoga, ki bi mi znal pomagati. Naletel sem na nekega kleparja, ki mi je obljubil, da

bo kolo takoj popravljeno. Štor Pera, kot so mu rekali ostali, je neusmiljeno tolkel po kolesu, tako, da mi je bilo že skoraj žal kolesa, a uspel je. Takoj je imel torpedo narazen, kroglični ležaji so bili dobri, le preveč olja je bilo notri. Dobro ga je očistil, lahko podmazal in kolo je bilo v redu. Šele ob 5. uri popoldan smo odrinili dalje proti Crikvenici preko Bakarca in Kraljevice. Na drugi »etapi« je Lojzek predril zadnje kolo in k sreči je imela Frida s seboj rezervo, tako, da nas ta defekt ni dolgo zadrževal. Vožnja ob Bakarskem zalivu pa je bila res lepa. Cesta ravna kot steklo in navzdol, tako, da smo se kar naenkrat znašli v Bakarcu. Šlo je zopet malo navzgor, še enkrat smo pogledali Bakar in že smo bili pred Kraljevico. Cesta je postajala strma, nasproti nam je začel pihati močan veter, tako, da smo prišli šele okoli 10. ure zvečer v Crikvenico. Poiskali smo takoj nam primerno kavarno in zahtevali samo nekaj za piti, za drugega nam ni bilo. Končno smo pili samo še vodo in natakarku se je že zdelo preneumno nositi toliko vode. Morali smo se sami posluževati. Tu nas je Mojca iznenadila z novico, da gre k svoji sestri in pride kasneje po nas, saj bomo lahko vsi tam prenočili. Čez pol ure se je res vrnila in odpravili smo se k njeni sestri.

S Taborniki na dopust

(Nadaljevanje)

V posebno zabavo vsem pa je bil Lojzek s svojim svojevrstnim plavanjem. Te skrivnosti nočem izdati v popolnosti — plava namreč kakor — hm — sekira, oziroma, plaval je tako. Približno 20 m v morju je bil pričvrščen splav, ki je bil vsem kopalcem v veliko zabavo. Prav kmalu je bil splav poln kopalcev, ki so uganjali razne burke. A kako smo se začudili, ko smo naenkrat zagledali našega Lojzeka, kako krčevito se drži splava in lesenega obroča, ki mu je pripomogel, da je lahko prišel do splava. Silno je porastel njegov ugled pri nas, ker smo to smatrali za plavalca kot je on, junaški podvig. Skušali smo ga pregovoriti, da ta podvig ponovi, toda brezuspešno, samo je rekel: »Da veste, gledal sem smrti v oči, ampak ne bo me...«

Ko je sonce zahajalo za Učko goro, smo se oblekli in odšli v Lovrano na sladoled. Privoščili smo si vsak do dve porciji, ki sta vsekakor bili vredni tega denarja. Za večerjo smo kupili paradiznik in se vračali nazaj v Medvejo. Deklice so pripravile večerjo, a mi smo jo oplemenili z ocvrtimi ribami, ki smo jih dobili v bližnjem domu. Po večerji smo improvi-

zirali majčken taborni ogenj, kjer smo, da se strokovno izrazim, revidirali naš plan izleta in ga spremenili v toliko, da smo sklenili naslednje jutro odrinuti dalje. Sonce še ni vstalo, spalo je še za Risnjakom, ko smo že bili v morju in takoj predramili. Hitro smo vse popravili, tako, da smo takoj po 5. uri že lahko odrinili na pot. Lovrana in Opatija sta še bili v snu, ko smo korakali skozi. Radi žeje ki nas je spremljala vso pot, smo si na Rijekki privoščili veliko lubenico. Prišla nam je, kot naročena. Odšli smo dalje v pristanišče in si ga ogledali. Ravno kar so nakladali veliki žerjavi hrastove in smrekove deske na naše velike preko-oceanske ladje. Zanimivo je bilo opazovati ta vrvež v pristanišču. Vse je šlo dalje kot namazano po loju. Ob suhem doku so manevrirali plovni objekti naše mornarice, ki smo jih pa s posebnim zanimanjem opazovali, kako okretni so bili. Zelo hitro je minil čas v pristanišču in ni pomagalo nič, morali smo nadaljevati pot, če smo hoteli priti do večera v Crikvenico. Sicer so nam zatrjevali, da imamo sedaj skozi asfaltno cesto in da bomo do popoldneva že prišli do našega nasled-

NOVICE IZ NAŠIH KRAJEV

Kakšen bo obračun dela vaških odborov OF v Sromljah na volitvah OF

Za volitve v vaške odbore Osvobodilne Fronte nastaja tudi v tem predelu okraja precejšnja aktivnost. Odborniki OF in predstavniki množičnih organizacij pristopajo k posameznim članom Fronte in pojasnjujejo o volitvah, o načinu, urejujejo članstvo in članarino, kot osnovno pa tolmačijo naloge OF v sedanjem času, ki stojijo pred njimi s težiščem v okviru vaških in krajevnih odborov Fronte.

Dobro sta zgrabila za delo vaški odbor Sromlje-Silovec in Volčje, dočim v Okljukovi gori in Zg. Pohanci ter Curnoycu zaostajajo, kar dokazuje, da si odbori sami niso na jasnem o nalogah. Krivda je tudi v tem, da se od strani KOOF ni dajalo dovolj pomoči ravno oddaljenim vaškim odborom.

Posebno veliko se diskutira po vprašanju nalog v minulem letu in kaj vse je Fronta od tega izvršila. Ne bo lahka reč predsedniku in sekretarju vaškega odbora dati obračun dela članom na dan volitev, če v minulem letu niso vršili svojih nalog vestno. Tako je na primer iznesel

član fronte: »Povejte kako ste poskrbeli za semenski krompir, na katerega smo čakali in nazadnje ostali brez njega«. Obljube je treba izvršiti pa naj bodo od katere koli strani dane! Za elektrifikacijo je bil že ves material pripravljen nekje v Krškem lanskem letu, a v Sromlje ga pa še letos niso pripeljali. Postavili smo transformator, pripravili drogove sedaj pa čakamo na obljube!

No, kljub vsem težavam, pa bodo le imeli marsikaj za poročati o svojem delu. Tako so v vaškem odboru Sromlje-Silovec napravili 1200 delovnih ur, organizirali nabiralno akcijo za spomenik padlim borcem in za Slovenski kulturni dom v Trstu, imajo urejeno članstvo in članarino, preko sestankov na vasi pa so pomagali pojasnjevati gospodarske naloge in nudili pomoč KLO. Veliko važnih nalog pa je kljub temu ostalo neizvršenih, zato so sklenili, da bodo sedaj resno premleli s člani vse napake in naloge na vasi, za odbornike kandidirali najboljše in šli na volitve s čistimi računi.

Naša kulturno umetniška društva delajo

IZ DOBOVE

Kulturno-umetniško društvo v Dobovi je začelo z živahnim delom. Preko zimske sezone bodo uprizorili tri igre in bodo tako nudili Dobovčanom dosti dokazov svojega nesebičnega dela. Pripravljajo pa tudi pevski koncert.

Za dan Jugoslovanske armade bodo odkrili spominsko ploščo padlim Dobovčanom za časa NOB. Začasno jo bodo vzdali v steno Zadrúžnega doma. S prostovoljnimi prispevki so zbrali že nad 100.000 din. Samo sindikat železniške kurilnice je že prispeval 40.000 din.

To služi lahko tudi ostalim krajem za lep vzgled!

SKUD »BOHOR« NA SENOVEM NADALJUJE S SVOJO TRADICIONALNO DELAVNOSTJO

Za to sezono pripravljajo na Senovem več odsrskih uprizoritev. V začetku decembra bodo prikazali igro »Cvrček za pečjo«, pripravljajo pa še uprizoritev Tavčarjevega dela »Cvetje v jeseni« in Nušičevega »Narodnega poslanca«. V predpripravi pa je še več odsrskih del. Dramatski krožek pod vodstvom agilnih tovarišev Horjaka in inž. Burnika (ki se kar kosata, kdo bo več ustvaril) res kaže, da jemlje stvar resno in da se zaveda svojega poslanstva med delavstvom.

Zaživela je tudi šahovska sekcija, ki je priredila dva šahovska brzoturnirja. Okrog sebe zbira predvsem mlade šahiste.

Problemi upravno-teritorialne razdelitve bodočih občin v okraju Krško

(Ali se bodo v Velikem Podlogu premislili?)

Glede nove upravno-teritorialne razdelitve bodočih občin se že dalj časa na terenu mnogo razpravlja in so dani že mnogi stvarni predlogi za novo razdelitev.

Kljub mnogim prizadevanjem za pravilno rešitev tega zelo važnega vprašanja še vedno nekateri ljudje, zlasti pa predstavniki krajevnih ljudskih odborov, gledajo na potrebo združevanja krajev še vse preveč iz dosedanjih vidikov. Ne upoštevajo pa tega, da se bo z novim sistemom gospodarjenja, zlasti pa z odpravo takih administrativnih ukrepov, kot je garantirana preskrba in večina odkupov kmetijskih pridelkov, poslovanje KLO s prebivalstvom občutno zmanjšalo, skratka, normaliziralo. Zato bodo ljudje manj kot doslej zainteresirani na tem, da imajo svoj KLO v neposredni bližini. Nasprotno, z novim finančnim sistemom bomo mnogo bolj kot do sedaj občutili breme za vzdrževanje svoje krajevne administracije. Zato bo prebivalstvo prizadetih KLO kaj

kmalu uvidelo, da nove oblike občine ne pomenijo oddaljitve oblasti od ljudi, ampak da jim bodo nasprotno prinesle številne koristi, zlasti pri komunalni ureditvi naselij kakor tudi pri reševanju raznih kulturnih, zdravstvenih in socialnih potreb prebivalstva. Kaj nam to narekuje? Treba je izvršiti predvideno združitev tako, da bodo nove občine predstavljale res naravne geografske, gospodarske in komunalne enote.

Večina prizadetih KLO je to združitev pravilno razumela in ta ukrep celo pozdravila. To je bilo seveda tam, kjer ljudje in krajevni predstavniki gledajo funkcijo oblasti tako kot jo ima v sedanji dobi in kot jo bo imela v bodočih perspektivi. Čisto drugačno sliko pa kažejo KLO Veliki Podlog še nekaj drugih, ki kljub temu, da se prebivalstvo v vsej okolici strinja z družitvijo s sosednim KLO, pa posamezni krajevni predstavniki vodijo vso propagando proti združitvi.

F. Šetinc:

Šlezijaska kronika

(Nadaljevanje)

»Prav imate, iz pravega pleha je. Vendar je nekoč na njegovem mestu stal pravi in živ jelen. Poslušajte me: Nekega lepega zimskega dne je bilo. V samotni lovski koči smo se zbrali tisto popoldne lovci. Sedeli smo za pečjo in vlekli iz velikih pip, vmes se pa pomenkovali. Govorili smo o srnah, jelenih in vsakemu se je iskriло oko, ko je pripovedoval svoje doživljanje. Ta je povedal, kako je ujel na zanko lisico, drugi, kako je ubil divjega prašiča. Potem pa je prešel pogovor na jelene. Preveč smo iztrebili te lepe živali iz naših gozdov. Največ so jih pobili divji lovci, ki ne poznajo usmiljenja. Njim ni mar, če so naši gozdovi prazni ali pa bogati na divjadi. In je začel pripovedovati o lovu na jelena. Pozimi je bilo. Lovci so obkolili skalo, ki se dviga visoko nad cesto in še malo niso pomislili, da je žival sposobna napraviti junaško delo za ceno življenja. Korak za korakom smo se pomikali proti cesti in nemirno s pogledi iskali, kje se bo pokazal izza drevesa. Tedajci je skočil iz grmovja. Nekaj strellov je hkrati počilo. Niso ga zadeli. Jelen je tekel dalje, delal čudne krivulje in naravnost proti cesti. Lovci so postajali veseli. Že so se nadejali plena. Saj bo jelen šel le do roba prepada, drznega skoka v smrt ne bo tvegjal. In ga je: Skočil je naravnost v Savo in se raztreščil na pečini. Od tistega časa stoji spomenik na oni skali, ki ste jo prej videli.«

Otrokom je bilo težko pri srcu. Oči so jim napolnile solze. Zasmilil se jim je pogumni jelen. Prav gotovo bi mu podarili življenje, da jim je dano odločiti o življenju in o smrti.

Zidani most! Vlak se je ustavil. Ljudje so silili k vratom in prvi so že skočili na tla. Gestapo jih je odganjal in kričal: »Machen sie die Tür zu!« Vrata so se zopet zaprla. Zato so pa vsi rinili k oknom. Toda kmalu so odjenjali, nič zanimivega ni bilo videti. Vlak je stal na sredi mosta in videti je bilo le še drugi most in bližnje hribe, ki so stiskali postajo v ozko dolino. Ni stal dolgo. Le nekaj minut in že je ganil s postaje in zavlil proti Celju.

Dolina se je tu malo razširila, vendar jih je bilo malo, ki so še gledali skozi okno. Jok je pojenjal, le tu pa tam je še katera stokala in si s predpasnikom brisala oči:

»Kdo bo nakrmil živino?«

»Kam nas za božjo voljo vlečejo?«

»Vse nas bodo pobili!«

»Zverj so boljše od njih!«

Nekdo jih je tolažil. »Bodite no tiho. Kaj boste stokale brez haska. Tu ni več pomoči. Če nas bodo pobili, pa nas bodo pobili. Najhujše so že napravili. Vzeli so nam najljubše, kakor da so nam izrezali srce iz telesa.«

»Zakaj bi bile tiho? Mar nismo pustili hiše, njive, polne kašče, krave in debele svinje? Zakaj smo se leta in leta mučili, stradali in garali? Zato, da nam slednjič ti psi dajo brco v zadnjo in poženejo čez prag? Ali je vendar kje pravica? Ali je kje Bog, da bi jih s šibo božjo?«

Vlak je zapeljal na postajo. Na postaji je videti napis: Cilli. Mesto beži hitro mimo, le bežno je videti plapolati rdeče zastave s kljukastim križem na sredi. Na hribočku pa štrlijo v nebo razvaline nekdanjega celjskega gradu.

Gore ponosno štrlijo v nebo. Pokrite so s snegom, vrhovi pa zaviti v prosojno meglo. Ali si kdo skuša zavhati rokave in plezati na vrh? Menda je vse mrtvo. Od kar so prišli tuji, je zamrlo vse življenje. Vsakdo tiči doma, ne čuti se svobodnega, kakor da leži mora nad njim. Pesem je utihnila in smeh je ostal nekje v globini človeka. Ali bo še kdaj prišel na plan? Ali bo še kdaj zvedril lica?

Vasice prihajajo in izginjajo izpred oči. Nekje tečejo otroci k rampam, se obesijo na nje in zrejo v mimo švigajoči vlak. In zopet pokrajina. Nedaleč je videti potoček in mlin ob njem. Kolesa se vrtijo in zajemajo z lesenimi žlicami vodo, da pršijo kapljice na vse strani.

Pod nami je Drava. Vlak stoji na mostu. Bojijo se, da ne bi kdo zbežal. Zelo jih skrbi naša usoda. In zopet se pomakne vlak, Maribor zbeži mimo nas in nato polje in gozdovi.

»Kmalu bo meja,« reče nekdo.

Nihče mu ne odgovori. Nastal je molk. Še tisti so utihnili, ki so se prej živahno pomenkovali.

Tedaj se dvigne mlad mož in de ljudem v vagonu:

»Meja! Ljudje, ali razumete to besedo? Še nekaj trenutkov bomo gledali svojo zemljo, potem le tujino. Pogledajte! Sedaj je še polje lepo, čeprav pokrito s snegom in gozdovi so še zeleni. Zrak je še čist in topel. Nebo je plavo. Vse je domače. Vse je priručeno k našim srcem in ko bo meja mimo, se bo vse to odtrgalo od nas. Ali razumete? Tu je še domovina! Tu je še naše, čeprav od tujca teptano! Še zadnjič pogledajte vse to! Še bomo videli vse to, toda še dolgo ne in morda kdo izmed vas nikdar več! Pogledajte one mejnike! Tu je pa meja!«

Plač je napolnil vagon, od tu se je preselil v drugi vagon. Ljudje so se nagibali skozi okna, mahali nemim količim in pogosto se je slišalo: »Z bogom, domovina!« Nekje v vagonu je neka stara ženica zapela:

»K tebi dvigamo svoj glas...«

Mladina v drugem vagonu pa je pela:

»Adijo, pa le zdrava ostani...«

Od nekod je zadnelo:

»Domovina, mili kraj...«

Od kod in kam...

Tujina. Res je, da nisi tako lepa kot domovina! Še posebej si mrzla, če te gleda suženj, ki so mu vzeli svobodo. Sam sebi govoriš: Ali bi hotel ono lepo vilo, ki leži na pobočju hriba in jo obevata zahajajoče sonce? In sam sebi deš: Saj ni lepa, ne bi je zamenjal za ono mojo, ki stoji na koncu vasi, je sicer majhna, pa vendar moja. In se še vprašaš: ali bi hotel zamenjati svojo hišico za ono mesteece, ki ga krasijo košata drevesa razvrščena v drevored? Odgovarjaš si: Ne bi hotel za nič na svetu.

Tu dela železnica oster ovinek in vlak je videti kot kača, ki se je zvila v črko »s«. Šele sedaj je videti kako dolg je vlak, ki je pa poln ljudi.

Pred Gradcem je letališče. Letalo kroži nad njim. Otroci zrejo skozi okno in se ne morejo načuditi letalu, ki dela vsakovrstne akrobacije. Potem se spusti na zemljo, še malo se dvigne — zopet po zemlji in obstane, le propeler se še nekaj časa vrti.

Gradec. Vlak obstane na postaji. Gestapovci poskačejo iz vagonov in se ponosno sprehajajo po peronu. Tu pa tam se ozrejo po vagonih, kakor bi hoteli reči: »Nam so jih poverili«. Mlad esesovec stoji tik ob vagonu in je v živahnem razgovoru z rdečelično Nemko. Težko je razumeti njuno govorico, le toliko, da ji je rekel: »Das ist eine Zigeunerbande!«

Neka žena, po vsej priliki meščanka iz Gradca, se približa vagonu in vpraša po nemško:

»Od kod in kam se peljete, gospod?« Ta, ki ga je nagovorila: Nemka, je še dokaj dobro govoril nemško in ji je odgovoril:

»Iz spodnje Štajerske se peljemo, kam, tega pa še ne vemo.«

Ni ji jasno: »Spodnja Štajerska je vendar nemška.«

On ji ugovarja: »Nemci ste si jo prisvojili. Spodnja Štajerska je naša, Slovenija, ali ste slišali za njo? Ne veste, za Jugoslavijo pa prav gotovo?«

»Zakaj pa zapuščate domovino?«

»Izgnali so nas vaši,« ji je odgovoril.

»So was?« še reče žena in potem: »Ich wünsche eine gute Reise,« in se oddalji od vagona.

Noč je. Ljudje se spravljajo spat, eni poležejo na klopi, drugi na tla. Mati nagovarja svoje otroke: »Otroci, zmolite očenaš za naš dom in enega za srečno bodočnost.« Otroci se pokrizažajo in začnejo: »Oče naš kateri si v nebesih...« Oče, ki je spal na klopi se zgane in de: »Dovolj je, otroci, zaspite sedaj.« Mati zmaje z glavo in nreče: »Že dovolj nas tepe...«

V vagonu vlada tišina. Slišati je globoko dihanje ljudi. Neki fant se obrača na klopi in glasno zajoka. Nekdo ga vpraša: »Kaj pa jokaš?« Ni odgovora in tudi fant preneha jokati. To so bile sanje.